

Томаса бісив запах.

Не три з лишком тижні самотності. Не білі стіни, стеля та підлога. Не відсутність вікон і не те, що світло ніколи не вимикали. Зовсім не це. У нього забрали годинник; його годували тричі на день абсолютно однаковою їжею (шмат шинки, картопляне пюре, сира морква, скибка хліба, вода), з ним ніколи не говорили, до приміщення більше нікого не впускали. Жодних книжок, жодних фільмів, жодних ігор.

Цілковита ізоляція. Вже понад три тижні, хоча він почав сумніватися, що правильно відлічує час, а він робив це, спираючись лише на чуття. Він намагався здогадатися про прихід ночі, старався спати лише в час, який видавався нормальним. Прийоми їжі цьому сприяли, хоча їжа, здається, надходила нерегулярно. Неначе він і мав почуватися дезорієнтованим.

Сам. В оббитій повстю кімнаті, позбавленій кольору — винытком були маленький, ледь помітний унітаз із нержавіючої сталі в кутку та старий дерев'яний письмовий стіл, який Томасові був непотрібний. Сам у нестерпній тиші, маючи можливість необмежено довго думати про закорінену в собі хворобу — Спалах, отой тихий повзучий вірус, який повільно забирав усе, що робило людину людиною.

Ніщо з цього не доводило його до сказу.

Але він смердів, і це чомусь діяло йому на нерви, врізаючись у суцільний блок його психічного здоров'я. Йому не дозволяли ані приймати душ, ані купатися, з моменту прибуття не надали змінного одягу або чогось, чим можна було б очистити тіло. Придалася б і проста ганчірка: він міг би занурювати її у воду, яку йому давали для пиття, і принаймні вмиватися. Проте Томас не мав нічого, крім брудного одягу, який був на ньому, коли його запроторили під замок. Навіть постільної білизни не дали — він спав, щільно згорнувшись клубочком, втуливши дупу в куточок кімнати, склавши руки в намаганні затримати в собі обіймами трохи тепла й частенько тремтячи.

Він не знав, чому його найбільше лякав сморід власного тіла. Можливо, це саме по собі було ознакою того, що він з'їхав з глузду. Але чомусь його гігієна, дедалі гірша, тиснула йому на розум, викликаючи жахливі думки. Неначе він гнів, розкладався, а його нутрощі ставали такими ж затхлими, яким він видавався зовні. Його хвилювало це, хоч яким нераціональним це здавалося. Він мав достатньо їжі та якраз удосталь води, щоб тамувати спрагу; він достатньо відпочивав, а ще він тренувався як міг у маленькій кімнаті, часом кілька годин поспіль бігаючи на одному місці. Логіка казала йому, що забрьоханість не має жодного стосунку до сили серця чи роботи легень. Тим не менше, розумом він починав вірити, що його безупинний сморід — ознака смерті, що стрімко насувається та ось-ось проковтне його цілком.

Через ці похмурі думки він, своєю чергою, починав замислюватися, чи Тереза все ж таки не брехала під час їхньої останньої розмови, коли вона сказала, що для Томаса вже надто пізно, та наполягла на тому, що він швидко піддався Спалаху, став навіженим і жорстоким. Що він з'їхав з глузду, *це* не прибувши до цього жахливого місця. Навіть Брендя попереджала його, що скоро буде кепсько. Можливо, вони обидві мали рацію.

І все це приховувало хвилювання за друзів. Що сталося з ними? Де вони?

Що Спалах робить із їхньою психікою? Оце так усе закінчиться — після всього, що їм довелося витерпіти?

Поволі прийшла лють. Наче щур, який тремтить, шукаючи тепле місце, крихту їжі. І з кожним днем приходив чимраз більший гнів, такий сильний, що Томас часом усвідомлював, що некеровано труситься, а вже після цього знову приборкував лють і ховав її. Він не хотів, щоб вона пішла назавжди — він лише хотів зберігати її, щоб накопичувалася. Чекати до речного часу й місця, щоб дати їй волю. Усе це зробив із ним «БЕЗУМ». «БЕЗУМ» забрав життя в нього та його друзів і використовував їх так, як вважав за потрібне. Не зважаючи на наслідки.

І за це він поплатиться. Томас клявся собі в цьому по тисячу разів на день.

Усе це промайнуло в нього в голові, коли він сидів, пригнувшись спиною до стіни, обличчям до дверей (і до потворного дерев'яного столу перед ними), як йому здавалося, пізнього ранку двадцять другого дня його неволі в білій кімнаті. Він завжди думав про це, поспідавши та потренувавшись. Без надії сподівався, що двері відчиняться (справді *відчиняться*, навстіж) — двері загалом, а не тільки невеличке гніздо внизу, крізь яке йому просовували їжу.

Він уже незчисленну кількість разів намагався відчинити двері самотужки. А шухляди стола були порожніми, в них не було нічого, крім запаху цвілі та кедру. Він заглядав щоранку — а ну як раптом там щось з'явилось завдяки чарам, поки він спав? Коли маєш справу з «БЕЗУМОМ», таке часом буває.

Тож він сидів, вдивляючись у ті двері. І чекав. Білі стіни й тиша. Запах його власного тіла. Йому залишалося тільки думати про друзів — Мінхо, Ньюта, Казана, небагатьох інших глейдерів, які ще лишилися в живих. Про Брендю та Хорхе, які зникли з поля зору після того, як їх урятували на велетенському берзі. Про Гарріет і Соню, інших дівчат із групи «В», Аріса. Про Брендю та про її попередження йому після того, як він уперше прокинувся в білій кімнаті. Як вона заговорила в нього в голові? Вона на його боці чи ні?

Але найбільше він думав про Терезу. Він не міг викинути її з голови, хоча з кожною секундою ненавидів її трішечки більше. «„БЕЗУМ“ — це добре», — сказала вона йому наостанок, і, незалежно від того, мала вона рацію чи ні, для Томаса вона стала уособленням усіх жахів, які сталися. Щоразу, коли він думав про неї, в ньому закипала лють.

Можливо, увесь цей гнів був останньою ниткою, що пов'язувала його зі здоровим глуздом, поки він чекав.

Їжа. Сон. Тренування. Жага помсти. Ось чим він займався ще три дні. Сам.

На двадцять шостий день двері відчинилися.

Томас не знати скільки разів уявляв собі це. Що він зробить, що скаже. Як він кине́ться вперед і виведе з ладу будь-кого, хто ввійде, дасть драпака, втече, вирветься. Але він думав про це практично заради розваги. Він знав, що «БЕЗУМ» не допустить нічого подібного. Ні, перш ніж діяти, він муситиме детально все спланувати.

Коли це таки сталося — коли ті двері рипнули й поволі відчинилися, — Томас відреагував так, що й сам здивувався: він не зробив нічого. Щось підказало йому, що між ним і столом з'явився невидимий бар'єр — як це було у спальнях після Лабіринту. Час для дії ще не настав. Поки що не настав.

Коли ввійшов Щур — хлоп, який розповів глейдерам про останнє випробування, яке їм нав'язали, подолання Пекла, — він відчув тільки ледь помітний натяк на здивування. Той самий довгий ніс, ті самі хитрі очиці; те саме масне волосся, начесане на очевидну лисину, що займала половину його голови. Той самий абсурдний білий костюм. Втім, він здавався блідішим, ніж тоді, коли Томас бачив його востаннє, а ще він тримав на згині руки грубу теку, заповнену десятками пожмаканих і неохайно складених аркушів, і тягнув стілець із прямою спинкою.

— Доброго ранку, Томасе, — промовив він, стримано кивнувши. Не чекаючи на відповідь, він зачинив двері, поставив

стілець за письмовим столом і сів. Поклав теку перед собою, розгорнув її та заходився перегортати сторінки. Знайшовши те, чого шукав, він зупинився та поклав на знахідку руки. Тоді зблиснув жалюгідною посмішкою, зупинивши погляд на Томасові.

Нарешті заговоривши, Томас усвідомив, що не говорив уже кілька тижнів, і його голос скидався на хрип.

— Ранок буде добрим, лише якщо ви мене випустите.

Вираз обличчя чолов'яги нітрохи не змінився.

— Так, так, я знаю. Не треба хвилюватися — сьогодні ти почувеш удосталь позитивних новин. Повір мені.

Томас із соромом подумав, що це, нехай хоч і лише на секунду, вселило в нього надію. Тепер він уже має бути мудрішим.

— Позитивних новин? Хіба ви не обрали нас, тому що вважали нас розумними?

Перш ніж відповісти, Щур кілька секунд помовчав.

— Так, розумними. З-поміж інших, важливіших причин. — Він зупинився та оглянув Томаса, а тоді продовжив. — Гадаєш, нам усе це *підобається*? Гадаєш, нам *підобається* споглядати ваші страждання? Це все мало певну мету, і дуже скоро ти це зрозумієш. — Його голос ставав чимраз напруженішим, і останнє слово він мало не прокричав, почервонівши на виду.

— Отакої, — сказав Томас, почуваячись дедалі сміливішим. — Обережніше, старигане, заспокойся. Здається, ти за три кроки від серцевого нападу. — Випускати з себе такі слова було приємно.

Чоловік підвівся зі стільця та нагнувся вперед, опершись на стіл. Вени в нього на шиї виступили натягнутими шнурами. Він повільно сів назад і кілька разів глибоко вдихнув.

— Здавалося б, майже чотири тижні в цій білій коробці можуть збити пиху з хлопчиська. Але виглядає на те, що ти як ніколи знахабнів.

— Отже, ви збираєтеся сказати мені, що я не божевільний? Не заражений Спалахом і ніколи не був заражений? — Томас не втримався. Гнів зростав у ньому, поки він не відчув,

що ось-ось вибухне. Але він змусив себе заговорити спокійніше. — Саме це зберігало мені здоровий глузд увесь цей час: у глибині душі я знаю, що ви збрехали Терезі, що це — лише чергове ваше випробування. Отже, куди я вирушу далі? Ви відправите мене на гробаний Місяць? Примусите переплисти океан у спідньому? — він усміхнувся для посилення ефекту.

Поки Томас лютував, Щур дивився на нього порожніми очима.

— Ти закінчив?

— Ні, я не закінчив, — він багато днів чекав на можливість висловитись, але тепер, коли вона зрештою з'явилася, його розум спорожнів. Він забув усі сценарії, які подумки розіграв.

— Я... вимагаю, щоб ви розповіли мені все. негайно.

— Ох, Томасе, — Щур сказав це тихо, неначе повідомляючи сумну новину малій дитині. — Ми тобі не збрехали. Ти *справді* заражений Спалахом.

Томас був шокований, крізь жар його гніву пройшов холодок. Він замислився: чи не бреше Щур просто зараз? Але він знизав плечима так, неначе завжди підозрював, що так і є.

— Ну, я ще не почав божеволіти.

Певної миті — після такого довгого переходу крізь Пекло, перебування поруч із Брендю, в оточенні психів — він змирився з тим, що врешті-решт заразиться вірусом. Але він заспокоїв себе, що наразі він іще в порядку. Ще при здоровому глузді. А зараз більш нічого не мало значення.

Щур зітхнув.

— Ти не розумієш. Ти не розумієш, що я прийшов тобі сказати.

— Навіщо мені вірити бодай слову з ваших вуст? Як ви взагалі можете на це сподіватися?

Томас усвідомив, що підвівся, хоч і не пам'ятав, як це зробив. Його груди здіймалися від важкого дихання. Він мусив опанувати себе. Пильний погляд Щура був холодним, його очі були чорними ямами. Томас знав: незалежно від того, бреше йому ця людина чи ні, йому доведеться вислухати її, якщо він хоч трохи хоче вийти з цієї білої кімнати. Він зусиллям волі

сповільнив дихання. Зачекав. За кілька секунд тиші його відвідувач продовжив.

— Я знаю, що ми брехали тобі. Часто. Ми робили з тобою та твоїми друзями дещо жахливе. Але все це було частиною плану, і ти не лише на нього погодився, а й посприяв його реалізації. Нам довелося зайти з усім цим трохи далі, ніж ми сподівалися на початку — в цьому сумніватися не доводиться. Втім, все йде за схемою Творців. Ти довів її до пуття після того, як самі Творці зазнали... Чистки.

Томас повільно хитнув головою; він знав, що колись був певним чином пов'язаний із цими людьми, але думка про те, щоби змусити людину пройти те, що пройшов він, не вкладалася в голову.

— Ви мені не відповіли. Як ви взагалі можете очікувати, що я повірю будь-яким вашим словам? — Звісно, він згадав більше, ніж показував.

Хоча вікно до його минулого було вкрито твердим шаром бруду і крізь нього лише вряди-годи можна було сяк-так щось розглядіти, він знав, що раніше співпрацював із «БЕЗУМом». Він знав, що співпрацювала й Тереза і що вони посприяли створенню Лабіринту.

Були й інші спалахи пам'яті.

— Тому що, Томасе, тримаючи тебе в темряві, ніхто нічого не доб'ється, — відповів Щур. — Уже не доб'ється.

Томас раптово відчув утому, неначе з нього витекла вся сила, не залишивши йому нічого.

Він опустився на підлогу, важко зітхнувши. Хитнув головою.

— Я навіть не знаю, що це означає.

Який узагалі сенс вести розмову, якщо не можна довіряти словам?

Щур говорив і далі, але його тон змінився — став менш відстороненим, менш сухим і більш повчальним.

— Ти, без сумніву, добре усвідомлюєш, що по всьому світу людям з'їдає розум жахлива хвороба. Все, що ми робили до цього моменту, було задумано з однією-єдиною метою: